

Simon Henricus

**Oratiuncula De Nobilissima Consultandi Dexteritate in publico & solemn
magistrali actu consensu & iussu amplissimae Facultatis Philosophicae in ... Ad
Varnum Athenaeo conscripta, & 25. Maii recitata a M. Simone Henrici Chilonio-
Holsato**

Rostochi[i]: Pedanus, 1626

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn729452387>

Druck Freier Zugang

RU phil 76 26

Simon Henrici

Phil *R. M. pte*
Oratiuncula
DE
NOBILISSIMA
CONSULTANDI DEXTE-
ritate in publico & solemni magistrali actu
consensu & jussu amplissimæ FACULTATIS PHI-
LOSOPHICÆ in florentissimo ac celeberrimo AD
VARNUM ATHENÆO conscripta, &
25. Maij recitata

M. SIMONE HENRICI
Chilonio-Holsato.

Rostochi
Typis JOACHIMI PEDANI Academiae typog.
Anno M. DC. XXVI.

748

Illustrissimo & Potentissimo Principi ac
Domino,

DN. FRIDERICO,
Hæredi Norvegiæ, Duci Schlesvici, Holsa-
tatiæ, Stormariæ & Dithmarschæ, comiti Oldenburgici &
Delmenhorstii, Musarum Nutritori magnificentissimo,
Domino & Evergetæ suo clementissimo, hoc quicquid
est humilimè inscribit, atq; pacem pacificam, gra-
tiam gratiorem, felicitatem felicis-

simam precatur.

EDite Dux Musis, & ipsæ dedite totus,
consuetos iterat nostra Thalia sonos;
Pernovit Lippus, pernovit tonsor amissim.,
Quod datur ingrato pejus in orbe nihil.
Hoc quoties mecum memori sub pectore volvo,
prædico, quæ peperit *Gratia Vestra* mihi.
Prædico quod quondam Borsholmia vidit Alumnum
consensu vestro me duo lustra suum.
Prædico quod sumptu, *Princeps celsissime*, vestro
Rostochij studiis invigilare datum.
Prædico quod licuit miram petijisse Magistri
auxilio vestro; quis meliora velit?
Non opis est nostræ dignæ præconia laudis
solvere. nam superat *Gratia Vestra* fidem.
Da Deus altitenens, cœli qui sidera torques
Principe Magnifico præmia digna ferat.
Stet vigor imperij, nocitura pericula pellas,
des pacem, nomen cœu FRIDERICUS habet.
Suppliciter repeto, repeto: Dux optime, perge
perge meis studiis perge favere precor.

Illustriss. Vestra Celsitud. beneficiarius
humil.

M. SIMON HENRICI

N. N.

AUditores, neminem non gravissimo admirationis ariete percuti, quoties tam decorum hujus Universi Systema altiori mentis indagine secum expendit, inficiabit, non nisi Corydonis cremore saturatus. Si enim in sua principia ab intelligentēte aliquo resolvatur, ita ut ea, quantum humana fert capacitas, mentis aciei propius subijciantur, quanta quæso rationum congeries efflorescit, quanta stuporis materia sese sistit conspiciendam, quot animi contemplationes, quot oculorum taciti intuitus, quæ membrorum omnium elicitæ concussio, quæ lætitiæ conceptæ myriades emergunt? Et ne fidei vanus habear in scenam prodire jubeo, sapientiæ fontem inaccessum, potentiæ abyssum, justitiæ amussim authorem Deum: materiam, ne analogiam quidem veræ realitatis representantem: ordinem concinnum, in hærenti pulchritudine de meliori nota commendatum: rationem impulsivam, generalissimam ac principem gloriam Dei; specialem & subordinatam, usui hominis destinatam, quem poli Triarcha tantis dotibus exornavit, ut si naturâ illius ad sublunaria hæc quæq; conferre susceperis, omnia à tergo illi relinqui videbis. Quis illam Numinis veri contemplationem, illam in judicando solertiam, in indagandis rebus perspicacitatem, in erroribus conficiendis acrimoniam, in veritate apprehendenda sollicitudinem, condigno non extolleret encomio? Quæ omnia, & sexcenta alia, nobilitate haud inferiora, intimo pectoris humani penetrabili

A 2

tra

trabali clavo adfixa. Et licet hîc ingens sese ostendat di-
versitas, ita ut rarô hæc omnia conjunctim sumpta in-
uno aliquo individuo sedem fixisse animadvertas, tamen
ea, quæ uni desunt, in altero suppleantur, & virtus hæc
in illo, alia in alio radices egit, ut si à singulis suas insitas
virtutes mente abstrahas, citra pulveris tactum perfe-
ctum omnium virtutum chorum consequaris constitu-
tum. Sub quarum classem cum cadit & illa *nobilissima in-
consultando dexteritas, in judicando rectitudo*, non abs re-
facturum me puto, si eam consensu & jussu clarissimorum
Dominorum Præceptorum publico hoc loco non artifi-
cioso verborum papavere, quod meo me pede metiens
rhetorum scholis & Agamemnonis Talchybio remitto,
paucis perstringam. Vos verò Auditores æternum colen-
dissimi, vos eâ, quâ par est observantiâ compello, ut meâ
audaciam in tractanda hac tam ardua re vester Favor
excuset, meam importunam garrulitatem vestra beni-
gna Attentio perferat, provinciam meis humeris impa-
rem vester Candor sublevet, ut ita vestræ munificentia
filum manu tenens, cæca labyrinthi, quem ingredior,
præcipitia exuperem. At primùm quis non illud omni-
laude dignissimum judicabit? quod illum *autorem* habet,
cujus nutui & jussui fasces submittere coguntur, quæ-
cunq; mundi complexu continentur, cujus potentia nul-
lis limitibus clauditur, scientia nullis errorum maculis
involvitur, qui omnibus unitissimè præsens dominatur,
in omnibus viget, vivit & motu perpetuat. Si enim evenire
solet omnibus bene philosophantibus, ut res quasq; crea-
tas admirando suspiciant animo; quanto magis in do-
norum divinitus collatorum considerationem mens di-
rigenda est, quæ ad Dei naturam proximè accedunt, quæ
vestigia ipsius essentia, quæ sermones taciti divinæ
maje-

majestatis existunt, quæ quasi consopitus igniculus de-
formata & perditæ imaginis divinæ in corporis humani
massasunt abstrusa, ita ut inibi admotis sacri Flaminis
ventilabris possint excitari, luculentasq; flammæ de sese
diffundere. Si artificiosa quæq; summo habeamus loco,
quo putabimus esse habenda illa pretio, quæ non ars, nō
ingenij subtilitas nō humana industria paravit: Sed Deus,
Deus dicere volui, cujus soliū sunt cœli & terra, humanæ
indigentia indulget, indulta rebus necessarijs adhiberi ius-
sit, adhibita suâ clementi gratiâ moderatur, moderata læ-
tissimo sine terminat. In finitâ sacrosanctæ Triados sapien-
tiâ admiramur, quâ in machinâ mûdi creanda ostendi vo-
luit; quid non suspensis deveneremur animis, *si in nobi-
lissima suæ creature præcordijs* eandem collucentem vi-
deamus? Caveat sibi suos coccysmos iteratō infusurrans
cuculus, ne, dum hoc sapientiæ miraculum magis per
omnia creata, quàm in una aliqua specie radijs suis re-
fulgere affirmat, suo prodat iudicio, cujus sit commatis
& farinæ. Immo si noctuæ ad instar ad clarissimum hoc
jubar cæcutire incipit, corrupto & imbecilli suo intelle-
ctui id referat acceptum. Simulacrum enim illud in sua
natura perfectum & evidens, quoad hominem concer-
nit, permanet, etiamsi quis, nescio quo Palladis butyro
deliburus, vel Circeo poculo potatus, insufficienter idi-
psum apprehendit. Apollinis vexillo indignum illum
dixeris, qui divinam sapientiam *circa hominum mentem
versari*, nec in civilis vitæ conservatione coruscare nega-
verit. Quis nervus erit patriæ, si civilem sapientiâ inde
propulses? quæ basis reipublicæ relinquitur, nisi probatâ
consultationis normâ administretur? quæ stabilitas au-
lis, quod robur dynastiarum palatijs futurum, nisi dexte-
ritate

ritate boni regiminis provideantur? quæ salus subditis,
quæ incolumitas urbibus, quæ integritas privatis parie-
tibus, nisi adscitâ præmaturi iudicii æquitate gubernen-
tur? ô Veneranda consultatio, *quantis scates redundasq;
bonis!* Tu veritatis conservatrix, falsi depultrix: tu patriæ
vigorem reparas: tu fortunis salutem quæris: tu ab in-
nocentium jugulis injurias, vim, arma retorques: in-
te vita multorum vertitur. Quibus te eloquijs exornem,
ô amplissima virtus! Tu juvas, juvas? immò sæpiculè
à morte revocas; sine te nemo bene, immò ne vivere,
quidem potest. Approbas quicquid iudicio profectum,
vigilijs comparatum, præclaris exemplis adauctum, in-
dustriâ elaboratum, suscipis sublime, suades utile, urges
necessarium, permittis honestum: quid est, si hæc non
ardua est virtus! Quæ tacita omnibus hunc in modum
loqui videris: nullum commodum regno nisi per me,
nulla prosperitas bello nisi per me, nulla firmitas paci
nisi per me, nulla dexteritas magistratui nisi per me, nul-
la opibus illæsiō nisi per me, per me multi vindicantur à
flammis, ferro, hostiumq; minis. Agite viri Magnifici,
qui meis castris militatis, reputate vestram præstantiam,
meo lacte acquisitam, intuemini pensiculatius vestram
amplitudinem, vestram in iudicando sagacitatem, ve-
stram in consilijs instituendis gravitatem, tori efferemini
lætitiâ, quod me matrem vestram nacti estis, quod ab u-
beribus meis pependistis, quod meo auxilio futuros pro-
spicitis casus, prospectos tuti evitatis. Etenim illa omnia
tota, tota inquam, quæ possidetis, mea sunt; nihil inge-
nium, nihil copia, nihil vires, nihil rerum mundanarū re-
gina pecunia, vobis pepererunt. Ingenij subtilitates mē-
tem ex ignorantia tenebris ad scientiæ solem transfe-
runt; vestrâ in deliberando providentiâ adjuvatur totus
homo.

homo, patria, regumq; turris: Proponamus, quaeso, nobis ante oculos giganteâ fortitudine illustrem, sed nullâ judicij dexteritate qui polleat, cui vel Birria Terentianus in consultationis palæstra palmam præripiat; nonne hunc meritò conferes nuci sine nucleo, testudini sine sono, ovo sine vitello, ceraso sine carne & pedicillo? Quid? Belluæ non hominis est robur, quod postpositis consilijs exeritur: opibus solitarijs non posse alicujus salutem sartam tectam conservari, lippis & tonforibus innotuit. Ancillares quidem operas expediunt, sed principatum non obtinent, salutem vestram dextram sibi supponi expectant, qui Lamiaë cicoethes ad inferos amandatis, qui unice in id studij, ne vestro tanquam Perillus pereatis invento, qui non ociosi, sed negotiosi, non vagabundi, sed cogitabundi, non Marte, sed arte, non præsidio, sed studio, non gladijs, sed consilijs, res arduas deducitis in actum, qui incogitantia arcem, omnium malorum congluvie suffultam, omni molimine devitatis. Descendite, quaeso, mecum in earum rerum arcam, ex quibus initium ducit præclara consultandi ratio, & *virtutibus in universum sumptis ejus generationem pronis pedibus concedetis*. Nullam enim virtutem sentietis ab hac immunem, nullam alienam, omnis dico virtus, omne quod virtutem redolet, ad ejus constitutionem confluit, illi essentiam largitur. Singularem singularum consensionem adducere, & operosum foret, & Dominos Auditores tadio aliquo oneraret. Vela itaq; mihi contrahenda, ne cymba mare huc illuc transeundo, sui cursus neque modum neq; finem faciat. Sed silentij nube obvolvi non potest sedes, in qua hæc consultandi magistra fixa est, quæ non exterior aliqua corporis superficies, non cor-

pus

pus ipsum, aut alia ignobilis corporis portio; *sed per ani-*
mi vireta pascitur, ut sic nobilissima pars hominis nobi-
lissimum contineat accidens: *Occupatur & usum*,
suum exercet circa omnes disciplinas, circa omnes fa-
cultates, circa omnes res, quæ veniunt in quæstionem: *componitur è legitimo de rebus judicio: conducit ad verita-*
tis indagacionem, & falsi depulsionem: inheret dunta-
xat sapientum animis, stolidæ rationis ductum sequen-
tes summo prosequitur odio: agit hæc virtus in ec-
clesiasticis, agit in politicis, agit in œconomicis: Bel-
lum indicit incogitantia, temeritati, cogitationum irre-
ctitudini: classẽ omniũ virtutum permiscet, cum iisdem
conjunctionem contrahit: *Saniores eandem* quasi pro aris
& focus *propugnant*, quorum momentosis rationibus &
prægnantibus testimonijs summam accipit lucem, sum-
mum splendorem, nitorem, vigorem. Accurramus, Do-
mini Auditores, accurramus, hanc sinu gestemus, am-
babus ulnis amplexemur, hanc in omnibus nostris actio-
nibus habeamus comitem, auxiliatricem, ducem. Illa,
patriam ab everfione defendit, illa salutem omniũ quæ-
rit, illa tenebricosum solem subministrat, secundas res or-
nat, sinistris refugium aperit. Floreat ergo foris, floreat
domi, pernoctet in rebus publicis, rusticetur in agris, pe-
regrinetur cum omnibus in itinere. Sic patriæ salus o-
ptato constabit tenore, incolumitas manebit regnis, o-
mnium fortunæ præsentissimo eripientur periculo, nul-
lius existimatio injuriâ adficietur, hostium tela retor-
quentur, vitâ tranquilliori læti perfruemur.

majestatis existunt, quæ quasi consop-
 formatae & perditæ imaginis divinæ in-
 massasunt abstrusa, ita ut inibi admo-
 ventilabris possint excitari, luculentæ
 diffundere. Si artificiosa quæq; summe
 quo putabimus esse habenda illa pretio
 ingenij subtilitas nō humana industria
 Deus dicere volui, cujus soliū sunt co-
 indigentia indulget, indulta rebus nec-
 fit, adhibita suā clementi gratiā moder-
 tissimo fine terminat. Infinitā sacrosan-
 tiā admiramur, quā in machina mūdi oc-
 luit; quid non suspensis de veneremur
libera sua creature præcordijs eandem
 deamus? Caveat sibi suos coccysmos
 cuculus, ne, dum hoc sapientiæ mira-
 omnia creata, quā in una aliqua
 fulgere affirmat, suo prodat iudicio,
 & farinae. Immo si noctuæ ad instar a-
 jubar cæcutire incipit, corrupto & im-
 ctui id referat acceptum. Simulacrum
 natura perfectum & evidens, quoad-
 nit, permanet, etiam si quis, nescio quid
 delibutus, vel Circeo poculo potatus
 ipsum apprehendit. Apollinis vexillo
 dixeris, qui divinam sapientiam *circa*
versari, nec in civilis vitæ conservatio-
 verit. Quis nervus erit patriæ, si civile
 propulses? quæ basis reipublicæ relin-
 consultationis normā administretur
 lis, quod robor dynastiarum palatijs fi-

